

Vychodí mimo pondelku a piatku každý deň, vpr. dve'er dátumu o 6. hod.

Redakcia a administrácia:
Budapešť, VIII.,
Mária ul. č. 15.
Telefon: József 12-97.

SLOVENSKÝ DENNÍK

Predplatné:
na rok . K 20.—
na pol roka K 10.—
na štvrt roka K 5.—
na mesiac . K 1.75
Do Nemecka i
Srbska ročne
24 korún. Do
ostatného cu-
dozemska i do
Ameriky ročne
32 korún. —

Ročník V. Číslo 171

BUDAPEŠŤ v sobotu, 10. októbra 1914.

Jednotlivé čísla po 6 hal.

Porážky Rusov v Uhorsku Marmarošská Sihot' je zas v našich rukách.

Hust, 7. okt. (Bud. Korr. Došlo 7. okt. popol.)

Bitka pri Hosszúmező, ktorá sa včera začala, skončila sa s našim víťazstvom

Marmarošskú Sihot' sme zpäťvydobyli.

Utekajúce ruské čaty prenasledujeme smerom na severovýchod.

Uh. tel. kancelária oznamuje 7. okt. popoludní:

Dľa úradných správ naše vojsko porazilo do Marmarošskej Sihote vtrhnuvšie ruské čaty a zahnilo ich po Veľký Bočkov.

Administratívne úrady ešte dnes započnú svoju riadnu činnosť.

Pochovávanie vojakov, ktorí padli v dvojdňových bojoch pri Užoku, ešte trvá. Došiaľ pochovali osemtisíc Rusov.

Uh. tel. kanc. oznamuje 7. okt. večer.

Naše voje včera popoludní Rusov zahnali. Nepriateľ utrpel veľké ztraty a prenasledovaný našim vojskom utiahol sa. Dnes v noci Rusi boli z Marmarošskej Sihoti vypudení. Prenasledovali sme ich až po Gyertyánliget. Železničná premávka je do Marm. Sihote zas otvorená. Župan vyzval administratívne úrady, aby sa vrátili do Sihote.

Čo sa dialo v Marm. Sihoti?

— Príchod a odchod Rusov. —

Marmarošská Sihot', 8. okt.

Teraz, že je v meste i v stolici zas ticho a poriadok, možno nakresliť obraz posledných smutných dní, keď Rusi boli pánmi v meste, čo naveky zostane v pamäti tunajšiemu obyvateľstvu.

Strach a hrôza.

Naši statní landšturmisti museli ustúpiť pred veľkým nepriateľom, ruské voje presahovali ich sily mnohonásobne a preto museli sa pred nimi utiahnúť po Hosszúmező. Bolo zjavné, že Rusi vtiahnu do Marmarošskej Sihote. Župan Ladislav Nyegre vykonal všetky možné poriadky, aby nebezpečenstvo nenašlo obyvateľstvo nepripravené a aby sa nestrhol poplach. Pri tom všetkom vrchnosti len za krátky čas vedely držať obecnosť na úzde, ľudia nedali sa upokojiť. Menovite ortodoxní židia, ktorých je tu mnoho, zachádzali sa až od strachu. Pred očima tanuly im hrôzy ruských pogromov a zúfale utekali z mesta. Kupci pozatvárali svoje sklepy, čo mohli napochytre shrabnúť, šatstvo, periny, nábytok, to pokládali na vozy. Na uliciach, pod holým nebom padali na zem a čelom tlčúc do zeme vysielali k nebu úpenlivé modlitby o záchranu.

Rusi idú!

Okolo polnoci doletela zpráva, že sa ruské vojsko už blíži. Župan Nyegre teraz už po delil úlohy každému, vyznačil, čo má robiť. Vybral rukojemcov, ktorých treba v meste

nechať pre nepriateľa, dal odviezť všetky písma stoličných úradov, pokladnicu daňového úradu a iný štátny majetok, postaral sa o vlaky pre utekajúce obyvateľstvo, ktoré sa o prekot hnalo, tislo sa do vozňov zúfale zápasiac o každé miestiečko. Na poslednom vlaku cestovali štátni, stoliční a mestskí úradníci, železničiari atď. Rus bol už len na dva kilometre od mesta, keď sa tento vlak hýbal z nádražia. Ponevác v osobných vozňoch už nebolo pre župana ani toľko miesta, čo by bol stojacky mohol prekonať cestu, vyliezol do otvoreného nákladného vozňa a tak cestoval po Hust.

Smutné chvíle.

Ponevác na mestskom dome už boli uzavreli, že mesto oddajú Rusom, keď sa nepriateľ blížil deputácia mesta vyšla na chotár mesta Rusom v ústrety. Tam čakali ruské vojsko, ktoré došlo v noci o 2. hod.

Mešťanosta Szöllösy pre svoju chorobu už pred niekoľkými dňami opustil mesto. Námestný mešťanosta Szaplanczay je tiež chorý a pre svoj vysoký vek nechcel sa vystaviť duševnému vzrušeniu. Za takýchto okolností prvý mestský radný Alexander Dobay sa podobral uvítať Rusov.

Došli ruské predstráže.

Dobay prestúpil pred komandujúceho dôstojníka a oznámil mu, že naši vojaci vytiahli z mesta a že ochotný je mesto oddať. Dôstojník zanechal stráž pri deputácii, ktorá pozostávala asi z 80 mešťanov a odjazdil nazad ku hlavnému voju, aby oznámil to komandujúcemu generálovi. O pol hodiny došiel generál s veľkým sprievodom, prišli s ním kozáci i hodný oddiel pechoty.

Reč Dobayho.

Bolo pozde v noci, dážď sa len tak lial, keď Dobay predstúpil pred generála a pokloniac sa mu oslovil ho touto rečou:

— Pane generálu! Právomocnosť mesta Marmarošskej Sihoti mňa poverilo, aby som prijal ruské vojsko. S vlasteneckým žiaľom, ale povedomý svojej povinnosti a zodpovednosti voči mestu vyhovujem tomuto povereniu a hľa, *oddávam vám sídlo stolice, mesto slávnej historickej minulosti Marm. Sihot', ktorá bola nám našim hrdým mestom a hrdým mestom i našich predkov* My sme pokojní občania a nie je našou úlohou, aby sme zapríčinili zkažu mesta nášho. Naši junácki vojaci budú vedieť svoju povinnosť na bojišti, my prosíme o smilovanie pre mesto a jeho obyvateľstvo. Nepriateľského vojska niet medzi našimi múrami, pokojní a usilovní občania bývajú v Marmarošskej Sihoti, ktorí v úctivosti budú mať povinnosti svoje voči ruským vojom. Otváram brány nášho mesta. *Bozej milosti prosím pre mesto a nádejem sa, pán generál, že vaši chabří vojaci po ľudsky a jako sa na bohabojných ľudí svedčt odplatia sa nám za našu ohotu.*

Reč vylúdila deputácie horké slzy z očí. *I sám Dobay na koniec sa už tak rozčítl, že sa pustil do plaču.*

Odpoveď ruského generála.

Trapná tichosť nastala po reči. Počuť bolo iba vzlykot utlumeného plaču a plieskanie dážďa. Generál pokročil napred a chríplavým silným hlasom odpovedal:

— Berem v známlosť, že sa mesto podáva. My sme vojaci a tú ohotu, ktorou len svoje mesto ušetrite od záhuby, tým od-

plácam, že osvedčujem sa: *pokojnému občianstvu nestane sa nič.* Nariadením obmedzím práva mesta a určím jeho povinnosti, kdo čo za úlohu bude mať, ale už vopred upozorňujem každého, že *nebudem znať milosti voči tomu, kdo sa prevínil proti mojim rozkazom.* Jestli z môjho vojska čo len jednomu mužovi sa ublíži, za to bude trpeť celé mesto. Od vás, pane, v tejto chvíli iba to si žiadam, *aby ste mi pomenovali tých najpoprednejších mešťanov, z ktorých vyberem rukojemcov, prosím, oddajte mi mestskú administráciu, pokladnicu a neskôr určím, kdo bude viesť mestské občianske záležitosti.* Prvou a najvážnejšou mojou žiadosťou je, *aby ste mi zaraz dovedli do môjho tábora všetkých v meste bývajúcich vojopovlnných mužov.* Viac reči v tejto chvíli nemám. Mám nádej, že znáte svoju povinnosť voči mestu.

Generál velil „Pozor!“, vojsko sa upravilo k počte, za tým zaznelo nové velenie i pohlo sa pochodom. Ešte v tú noc vťahlo do Marmarošskej Sihoti.

Ruský generál vyhlásil predstavenstvu, že jeho vojakom neslobodno dávať nápoj, slobodno im dať iba jesť a cigarety. *Rusi sa nedopustili žiadnych zločinov* avšak kde-tu vnikli do prázdnych bytov a čo potrebovali, to si pojali. Dôstojníci ubytovali sa do županovho bytu, tam hrali na klavíri, zabávali sa a dali sa obsluhovať od županovho sluhu.

Chytrý koniec ruského panstva.

Do mesta vťahlo 3000 Rusov, skoro sami jazdci. Mali sebou aj delá. *Na mesto vyrúbili 180 000 korún válečnej pokuty a zarukojemcov zajali predstavenstvo, ale keď odchádzal z mesta, rukojemcov pustil na slobodu.*

Odchod Rusov bol náhly, tak že v rýchlosti zabudli v meste aj jedno delo. Za nimi hneď vtiahli do mesta poľskí legionári a smerom ku obciam Félegyház a Krácsfalu hnali Rusov. Títo chceli prejsť cez Tíšu, ale delostrelectvo svojou palbou ich v tom prekazilo, museli ustúpiť a jeden kanón vo svojom spechu nechať v Tíse.

Z Hustu prvý došiel do mesta dozorca pohraničnej polície Krause. Prišiel v stredu večer a keď oznámil, že z mesta Rusi už vytiahli, čoskoro došiel do Marmarošskej Sihoti aj župan Nyegre, ktorý noc strávil už v meste.

Koniec beregského vpádu.

Úradne sa oznamuje: Jedno krídlo do beregskej stolice vtrhnuvšieho nepriateľa naše vojsko zahnilo až do Haliče, po Beňovú, druhé krídlo však za Užok, tiež do Haliče. Viac sto zajatých a 14 kanónov dostalo sa do našich rúk.

Sianki sme zpäťdobyli.

Uhorská telegr. kancelária oznamuje 7. okt. z Ungváru:

5. októbra zpäť sme vydobyli Sianki. Zajala ich jedna honvédska divízia, ktorá sa aj predtým statne bila a teraz tiež veľmi vyznačila pri vyhnaní nepriateľa zo stolice užhorodskej.

Nepriateľská sila, ktorá bola prekročila hranice užhorodskej stolice, pozostávala z jednej divízie kozákov a z poldruhej divízie pechoty s 20 kanónmi.

Honvédska divízia porazila nepriateľa, kto-

